

NENAD STEVOVIĆ

POLITIČKO ORGANIZOVANJE CRNOGORACA U VOJVODANSKOJ OPŠTINI MALI IĐOŠ

Nenad Stevović (1962), politikolog, publicista, istraživač i organizator crnogorske dijaspore. Objavio je više naučnih monografija o migracijama sa prostora Crne Gore, publikacija o crnogorskoj emigraciji, stručnih i naučnih radova u zemlji i inostranstvu. Pokretač i osnivač više nacionalnih organizacija, kulturno prosvjetnih društava i časopisa u crnogorskom iseljeništvu.

Početak

Početak nacionalnog političkog djelovanja crnogorske zajednice u Republici Srbiji vezuje se za lokalne izbore koji su održani u septembru mjesecu 2004. godine. Nakon raspisivanja izbora Udruženje Crnogoraca Srbije „Krstas” je potpisalo Sporazum o saradnji sa Opštinskim odborom Demokratske stranke, koju je predvodio Ljubomir Perović, u kojem su definisani međusobni odnosi u procesu izbora za odbornike Skupštine opštine Mali Idoš. Nakon izbora jedno odborničko mjesto pripalo je Krstasu. Student iz Lovćenca Vladimir Popović je u svojstvu odbornika zastupao interese crnogorske nacionalne zajednice u Skupštini opštine Mali Idoš u punom mandatu od 2004. do 2008. godine.

Izbori za MZ Lovćenac 2005. godine

Na izborima za Mjesnu zajednicu Lovćenac, koje je jedno od tri naselje-

na mjesta u opštini Mali Idoš, održanim 10. jula 2005. godine, prvi put na nekim izborima u Srbiji, sudjelovala je lista s prefiksom „crnogorska”. Naime, Udruženje Crnogoraca Srbije „Krstas” kandidovalo se sa svojom izbornom listom pod nazivom „Crnogorska lista za Lovćenac”. U izbornu trku za vlast u Lovćencu, upustila se kompletna politička stranačka scena Srbije: DS, DSS, SPS, G17, SPO, PSS, SRS i jedna grupa građana koja se izdvojila iz SRS. Svi oni borili su se za 15 odborničkih mjesta. I pored napete atmosfere i neviđene predizborne kampanje koje su vodile najveće političke stranke u Srbiji, izbori su protekli relativno mirno i bez većih incidenata. Kandidati „Crnogorske liste za Lovćenac” su bili: Marko Abramović, Dragan Simović, Nevenka Vujović, Vojislav Stevović, Spasoje Špadijer, Tatjana Lazić, Aleksandar Vulević, Vladimir Popović, Mirjana Stevović, Marko Martinović, Dragan Kaluđerović, Stela Georgijevski, Slobodan Simović,

Crnogorska lista za Lovćenac, 2005.

Saša Borozan i Bojana Pavličević. Vladajuća politička stranka u Srbiji premijera Koštunice, DSS, nije prošla cenzus i samim tim nije osvojila ni jedan odbornički mandat. Cenzus nijesu prošli ni SPO i G17, stranke koje su participirale u Vladi Srbije. Nije prošao ni novi politički hit u Srbiji, Bogoljub Karić sa svojim PSS. Odbornička mjesta su dobili: DS - 5, Crnogorska lista za Lovćenac - 3, SPS - 3, SRS - 2 i Grupa građana (bivši radikali) - 2.

Postizborna matematika i odnos između političkih opcija doveli su do toga da nije bilo moguće formirati vladajuću većinu bez „Crnogorske liste za Lovćenac”. Za očekivati je bilo da vlast formiraju ona i Demokratska stranka, međutim odnos DS prema Krtašu se drastično promijenio nekoliko mjeseci ranije nakon partijskog puča u Opštinskom odboru DS i nelegitimne smjene predsjednika Ljubomira Perovića.

Predsjednik Skupštine opštine Mali Idoš Pal Karolj bio je moderator sastanka tročlanih delegacija DS i Krsta-

Vladimir Popović, odbornik UCS Krtaš u Skupštini opštine Mali Idoš 2004.-2008

ša u cilju pokušaja dogovora oko formiranja većine u MZ Lovćenac. Sastanak je održan u zgradi opštine Mali Idoš, u delegaciji Krstaša su bili Nenad Stevović, Vladimir Popović i Aleksandar Vulević, a DS su predstavljali Milorad Pejović, Vladimir Lopičić i Slobodan Bigović. Šest Crnogoraca je raspravljalo o tome da li će se napraviti vladajuća koalicija sa DS i autentičnim predstavnicima crnogorske nacionalne zajednice. Dogovor nije postignut, delegacija DS je odbila sve prijedloge o mogućoj saradnji i odlučila se na izazivanje krize u funkcionisanju rada Mjesne zajednice. Taj događaj kada su Crnogorci koji pripadaju velikoj državnoj stranci iz Beograda okrenuli leđa svojim autentičnim sunarodnicima inspirisala je i crnogorskog publicistu Rajka Cerovića na sjajan i poučan komentar koji je objavljen u *Monitoru*, crnogorskom nezavisnom neđeljniku.

Politička kriza je trajala godinu dana, do ponovljenih izbora. Na tim izborima „Crnogorska lista za Lovćenac” pojačana Dragutinom Draškovićem, bivšim predsjednikom opštine u dva mandata, postigla je po broju glasova bolji rezultat od prijedhodnog, ali ostala raspodjela mandata joj nije omogućila da uđe u vladajuću većinu. Kasniji događaji, društveno, političko, nacionalno i ekonomsko stanje u Lovćencu, su pokazali svu pogubnost i posljedice odluke lokalnog rukovodstva DS da odbije saradnju sa Krstašem. Nema težeg neprijatelja od onoga kada ste sami sebi neprijatelj.

Lokalni izbori u Opštini Mali Idoš 2008. godine

Crnogorci iz Lovćenca i Feketića aktivno su učestvovali i dali značajan doprinos prilikom osnivanja Crnogorske partije sa šedištem u Novom Sadu, prve političke stranke u Srbiji koja za-

stupa interese crnogorske nacionalne zajednice. Crnogorska partija je osnovana 18. februara 2008. godine, a tri sedmice kasnije konstituisan je njen opštinski odbor u Malom Idošu.

Redovni lokalni izbori u Srbiji održani su 11. maja 2008. godine. Crnogorska partija je samostalno sa svojom izbornom listom nastupila na izborima za odbornike Skupštine opštine Mali Idoš. Vodeći pozitivnu kampanju, Crnogorska partija je uspjela da ostvari istorijski rezultat, osvoji odbornički mandat i uđe u opštinski parlament. Prvi odbornik Crnogorske partije je postao Milo Milojko, potomak crnogorskih iseljenika iz Grblja iz Bokotorskog sreza. Njegov đed Milo, legendarni partizanski komandant i nosilac Partizanske spomenice 1941, nakon Drugog svjetskog rata kolonizovan je u Vojvodinu i naselio se sa porodicom u Feketiću.

Milo Milojko, prvi odbornik Crnogorske partije u Srbiji

Nakon uspješnih pregovora sa Savezom vojvođanskih Mađara (SVM), čiji politički lider u opštini Mali Idoš je bio Pal Karolj, Crnogorska partija je ušla u vladajuću većinu u kojoj je participirala tokom cijelog mandata saziva lokalne skupštine, od 2008. do 2012. godine. Kadrovski pokrivala je dva savjetnička

mjesta predsjednika opštine, dva člana Opštinskog vijeća i po jednog člana Upravnih odbora Biblioteke Mali Idoš i Osnovne škole u Lovčencu. Za to vrijeme Opština Mali Idoš je uvela crnogorski jezik u službenu upotrebu, a u opštinskim bibliotekama, u Malom Idošu, Lovčencu i Feketiću, formiran je poseban knjižni fond na crnogorskom jeziku i pismu. Opština je dodijelila u dugoročni zakup bez naknade poslovni prostor u centru Lovčenca za Crnogorski kulturni centar i za kancelarije Udruženja Crnogoraca Srbije „Krstaš” i Crnogorskog kulturno prosvjetnog društva „Princeza Ksenija”. Date su i odgovarajuće dozvole udruženju „Krstaš” za postavljanje biste Petru II Petroviću Njegošu u Lovčencu. Opštinu Mali Idoš i mjesto Lovčenac u tom periodu posetili su predsjednik Crne Gore Filip Vujanović, ministar poljoprivrede Milutin Simović, a organi-

Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović u Lovčencu, 20.5.2009

zovan je i Poslovni forum sa učešćem delegacije Privredne komore Crne Gore na čelu sa predsjednikom Velimirom Mijuškovićem. Posebno je intezivirana saradnja sa Prijesticom Cetinje i gradonačelnikom dr Milovanom Jankovićem. Pomognute su i brojne kulturne, društvene i sportske aktivnosti crnogorske zajednice.

Robert Čore predsjednik opštine i Pal Karolj predsjednik SO Mali Idoš (2008-2012)

Fizički napad na odbornika Crnogorske partije

Jedan od najtežih incidenata prema crnogorskoj zajednici u Srbiji dogodio se 6. juna 2009. godine u Lovčencu, kada je fizički napadnut Milo Milojko odbornik Crnogorske partije u opštini Mali Idoš. Incident se dogodio u periodu velikih uspjeha Crnogorske partije u toj opštini i samo dvije sedmice nakon istorijske posete predsjednika Crne Gore Filipa Vujanovića Lovčencu. U zvaničnom odboru za doček je bio i Milo Milojko, a interesantno je da su posetu šefa crnogorske države ignorisali lokalni funkcioneri Demokratske stranke i pored toga što je Vujanović u Lovčencu dočekao i Bojan Pajtić pokrajinski premijer i potpredsjednik DS.

Odbornika Crnogorske partije presrela su dva napadača, crnim džipom novosadskih registarskih tablica, i iznenada ga i kukavički napali sa ciljem da mu nanesu fizičke povrede. Milo Milojko je spašen od težih posljedica intervencijom očevidaca događaja i brzim dolaskom policije na mjesto smišljenog napada. Jedan od napadača je pobjegao automobilom, dok je drugi priveden u policijsku stanicu. Kasnije je priveden i bjegunac. Napadači su identifikovani kao Milutin Pejović iz Lovčenca sa prebivalištem u Novom Sadu i Marko Milić državljanin Crne Gore iz Bara sa prebivalištem u Novom Sadu.

Istoga dana reagovali su Savez vojvođanskih Mađara i Crnogorska partija zajedničkim saopštenjem u kojem se naglašava da je povod ovog napada političke prirode. U saopštenju se između ostalog navodi: „Ovakvim postupcima navedenih lica se čini pokušaj narušavanja harmoničnih međunarodnih odnosa po kojima je Opština Mali Idoš nadaleko prepoznatljiva, a

posebno teško pada prijetnja izrečena od strane napadača da je ovo tek početak obračuna”.

Dan nakon napada predsjednik Crnogorske partije je uputio otvoreno pismo Borisu Tadiću u njegovom dvostrukom svojstvu, kao predsjedniku Srbije i kao predsjedniku Demokratske stranke. U pismu se između ostalog navodi: „Pozivamo Vas da osudite pokušaj da se zastraše pripadnici crnogorske nacionalne manjine u Srbiji. Ovaj napad na odbornika Crnogorske partije vidimo i kao opasni pokušaj unošenja novih problema u odnosima Srbije i Crne Gore, ali smo sigurni da će taj mračni pokušaj destabilizacije biti neuspješan. Jedini način da se ovakvi incidenti spriječe jeste konstantno afirmisanje važne uloge svih nacionalnih manjina u izgradnji jake i demokratske Srbije, uključujući ulogu crnogorske nacionalne manjine. Zato, sigurni smo da ćete se i Vi i Vlada Republike Srbije što hitnije javno založiti da se i Crnogorskoj nacionalnoj manjini u Srbiji dozvoli da uživa sva međunarodno zagarantovana politička i manjinska prava i da se zaustavi danas skoro ustaljena i svakodnevna praksa osporavanja crnogorskog nacionalnog identiteta, jezika, vjere i kulture u našem društvu. Ovakva reakcija organa države Srbije bi u mnogome pomogla da se slični neželjeni incidenti ubuduće ne ponove.”

U izjavi za medije Predsjednik Crnogorske partije je 8. juna saopštio: „U subotu, 6. juna, nije napadnut samo odbornik Crnogorske partije. Tog dana poslata je jasna i brutalna poruka našem narodu u Srbiji da ne treba da računa da smo ravnopravni građani u ovoj državi. Ovo je gnusna poruka koju mi odbacujemo i samo je učvrstila sve nas da još jače i istrajnije zastupamo interese crnogorske nacionalne zajednice. Oče-

kujemo da će i zvanični organi države Srbije i pokrajine Vojvodine osuditi ovaj incident. Ovaj incident je direktna posljedica svakodnevnih poruka u javnosti kojima se negira posebni nacionalni identitet Crnogoraca u Srbiji. Mi sve te pokušaje, kao i ovaj pokušaj zastrašivanja odbacujemo. Nažalost, ovaj posljednji događaj je samo potvrda da danas nije lako biti Crnogorac u Srbiji. Posebno ako želite da se tako i deklarirate i ako želite da baštinite vrijednosti svoje kulture, svog naroda i ako želite da zastupate svoja politička prava. Ovaj posljednji napad je prevršio mjeru, jer predstavlja direktnu prijetnju cjelokupnoj crnogorskoj nacionalnoj manjini u Srbiji da ne smije i da ne treba da traži svoja politička prava. Ovo je poruka da smo građani, sve dok ne kažemo da smo etnički Crnogorci i da imamo i svoje sopstvene političke interese.”

Državni vrh i partijski vrh DS nijesu reagovali, zavladao je ćutanje i pokušaj zataškavanja cijelog slučaja. Počinioci

krivičnog djela su, na različite načine, izbjegavali dolazak na sudska ročišta sa ciljem da slučaj zastari. Ipak tri ipo godine kasnije, 24.12.2012. godine Osnovni sud u Subotici je donio presudu, okrivljeni su proglašeni krivim i izrečena im je primjerena kazna.

Crnogorski jezik u službenoj upotrebi

Najveći uspjeh Crnogorske partije u cjelokupnom političkom djelovanju u Republici Srbiji je uvođenje crnogorskog jezika u službenu upotrebu u opštini Mali Idoš. U toj vojvođanskoj opštini koja se sastoji od tri naseljena mjesta (Feketić, Lovćenac i Mali Idoš) crnogorski jezik je uveden 6. decembra 2010. godine na inicijativu Udruženja Crnogoraca Srbije „Krstas”. Na sednici Skupštine opštine kojom je predšedavao Pal Karolj odluka je izglasana glasovima odbornika Saveza vojvođanskih Mađara i Crnogorske partije. Čitav proces je koordinirao autor ovog teksta koji je u tom periodu obavljao

Nenad Stevović i Pal Karolj, nakon uvođenja cg jezika u opštini MI

dužnost predsjednika Crnogorske partije, predsjednika UCS „Krstaš” i savjetnika predsjednika opštine Mali Idoš. U tom istorijskom događaju za crnogorsku zajednicu u dijaspori odbornik Crnogorske partije u parlamentu opštine Mali Idoš je bio Milo Milojko. Zakon o službenoj upotrebi jezika i pisma u Srbiji definiše uvođenje jezika nacionalne zajednice u službenu upotrebu na teritoriji lokalne samouprave ako po rezultatima posljednjeg popisa ta nacionalna zajednica doseže 15% od ukupnog broja stanovnika te opštine.

O značaju političkog uspjeha Crnogorske partije govori čestitka Mila Đukanovića predsjednika DPS-a koju je uputio 2. decembra 2011. godine povodom održavanja Redovne skupštine CP. U njoj se između ostalog navodi: „Snažan pečat aktivnosti vaše partije dalo je to što je, već na prvim izborima na kojim je učestvovala, postala konstituent lokalne vlasti u Malom Idošu, kao i to što je lokalna Skupština usvojila odluku da crnogorski jezik bude u službenoj upotrebi u toj opštini. Svojim političkim djelovanjem Crnogorska partija se potvrđuje kao politička snaga koja učvršćuje postojeće i gradi nove mostove prijateljstva među građanima Crne Gore i Srbije, sa kojom imamo bliske istorijske veze, ali i zajedničke strateške ciljeve za budućnost, u okviru težnje svih država regiona Zapadnog Balkana za pristupanje Evropskoj Uniji. Uvjeran sam da će aktivnost Crnogorske partije, odnosno ukupne crnogorske zajednice u Srbiji, doprinijeti daljem napretku položaja Crnogoraca u Srbiji, a ujedno i afirmaciji demokratskih potencijala Srbije.”

Lokalni izbori u Opštini Mali Idoš 2012. godine

Na redovnim lokalnim izborima 2012. godine, Crnogorska partija je u opšti-

ni Mali Idoš ponovila uspjeh sa prijedhodnih izbora i osvojila odbornički mandat. U toku izbornog procesa bila je izložena izrazito negativnoj kampanji od strane svojih političkih opoenata i destruktivnih elemenata unutar crnogorske zajednice. Veliki broj izbornih lista za jednu malu opštinu (11 lista) rezultirao je i značajnim brojem rasutih glasova. Pojavljivanje izbornih lista koje do sada nijesu učestvovala u političkom životu opštine su za cilj imale da oduzmu što veći broj glasova od CP. Imajući u vidu da su njihovi glavni promoteri bili iz crnogorske zajednice, samim tim su i glasovi podrške na koje je računala CP rasipani u više kolona. I pored toga Crnogorska partija je ostvarila uspjeh, osvojila odbornički mandat i dobila 20% više glasova u odnosu na izbore održane četiri godine ranije.

Tokom mandata opštinske administracije u periodu 2012.-2016. godine svojim političkim djelovanjem Crnogorska partija je dala značajan doprinos adaptaciji, renoviranju i opremanju Crnogorskog kulturnog centra u Lovćencu kao i stvaranju svih potrebnih uslova za rad i razvoj Crnogorskog kulturno prosvjetnog društva „Princeza Ksenija”, jedinstvene organizacije u crnogorskom iseljeništvu u Srbiji koja je svoje aktivnosti bazirala na radu sa decom školskog uzrasta u cilju očuvanja i promocije crnogorske tradicionalne i savremene kulture. Odnos sa rukovodstvom opštine Mali Idoš je bio korektan.

Sukob sa SPS

Nasuprot dobrim odnosima sa opštinskom administracijom u kojoj je vodeću ulogu imao Savez vojvođanskih Mađara, problemi su eskalirali sa rukovodstvom Mjesne zajednice Lovćenac u kojoj je Socijalistička partija Srbije Ivice Dačića činila vlast a lokalni rukovodio-

Napad na postament Njegoševe biste, 3.7.2012.

ci bili Milan Sanković i Marko Rovčanin. Sukob sa lokalnim odborom SPS je bio konstantan. Članovi te partije su većinom bili iz crnogorske zajednice i pojavom Crnogorske partije prepoznali su konkurenta koji im može ugroziti status u biračkom tijelu. Nijesu podržavali nacionalno političko organizovanje crnogorske zajednice i bili su protiv svih inicijativa iz domena manjinskih prava i očuvanja crnogorskog nacionalnog identiteta. Bili su protiv uvođenja crnogorskog jezika u službenu upotrebu.

Lokalno rukovodstvo SPS je bilo izričito protiv Njegoševe biste koje je udruženje „Krstaš“ postavilo u čast obilježavanja 200 godina od rođenja crnogorskog vladike i književnika. Pokušali su na sve moguće načine da spriječe njeno postavljanje, a kulminacija negativne atmosfere je incident na samom gradilištu. Naime, u fazi izgradnje prilikom postavljanja donjeg dijela postamenta, mještаниn Živko M. Krivokapić je usred

bijela dana velikim čekićem, macolom, sa namjerom da ga sruši ošteti dio postamenta. Organizacioni odbor za postavljanje biste je prepoznao „rukopis“ i namjeru, pa je odlučio da medijski ne eksploatiše ovaj slučaj. Plan „naručioca radova“ je bio da ovaj incident izazove nadležne organe da donesu rješenje za prekid radova do daljeg. Na njihovu žalost, a na sreću crnogorske zajed-

nice, radovi su završeni u roku i bistu su svečano otkrili gradonačelnik Cetinja Aleksandar Bogdanović i predsjednik Senata prijestonice dr Milovan Jančević. Tokom trajanja čitavog slučaja građani Lovćenca su reagovali sa 1.078 potpisa sakupljenih za nekoliko dana

Svečano otkrivanje Njegoševe biste, 19.7.2012.

ПОШТОВАНИ ГРАЂАНИ

Позивамо Вас на „ЗБОР СЕЛА„

Дом културе

СУБОТА 30.10.2010.године у 18,00 сати

Због деловања удружења „КРСТАШ„ПРЕДСЕДНИКА општине и ПРЕДСЕДНИКА Скупштине општине који својим радом по нашем мишљењу наносе огромну штету – то јест свим грађанима Ловћенца.Позивамо Вас да неизоставно дођете на ЗБОР СЕЛА и да кажете којим путем село треба да иде јер је ово задњи воз. *Времена више немамо.*

Или ћемо опстати или помријети и раселити се.

Дођите на ЗБОР СЕЛА и сами решавајте своју судбину.

Да сутра нам неко други неби био крив.

Заједно смо ЖИВИ

ЗАЈЕДНО ћемо се изборити за наша ПРАВА.

Савет МЗ Ловћенац

Poziv na zbor koji se tragično završio

putem Peticije za zaštitu biste, kao i nadimkom „Živko macola“ za svog sugrađanina.

Mjesna zajednica i vladajući SPS u zabranili fudbalerima novoosnovanog omladinskog kluba „Lovćenac“, iza kojeg su stajali Krstaš i Crnogorska partija, da treniraju i igraju na Gradskom stadionu. Takođe, u tom periodu dva puta su polomljeni izlozi na Crnogorskom kulturnom centru a jednom su izlozi i fasada poliveni crnom masnom farbom.

Nedemokratsko i neodgovorno ponašanje lokalnih lidera i forsiranje političkih tenzija u malim sredinama omogućavaju stvaranje ambijenta u kojem se mogu dogoditi ružne i opa-

sne stvari koje više niko ne može kontrolisati. Upravo to se događalo tada u malom Lovćencu.

U periodu vladavine SPS u Lovćencu desio se tragičan slučaj kada je na zboru građana koji je organizovan od strane rukovodstva Mjesne zajednice pozlilo Miloradu Midu Vujoševiću, koji je nakon toga ubrzo i preminuo. Zbor građana je na dnevnom redu imao napad i diskreditaciju udruženja Kr-

staš, a pokojni Vujošević, u ozbiljnim godinama i narušenog zdravlja, na zbor je došao sa namjerom da stane u odbranu udruženja i Crnogorske partije, kao uvaženi član i jedan od osnivača obje organizacije.

Lokalni izbori u Opštini Mali Idoš 2016. godine

Lista Crnogorske partije, na izborima za odbornike Skupštine opštine Mali Idoš održanim u aprilu 2016. godine, sa dobijenih 424 glasa ostvarila je svoj najbolji rezultat do tada i na taj način poslala jasnu poruku da politika CP dobija sve veću podršku u ovoj vojvođanskoj opštini. Osvojen je odbornički mandat, dok je za drugi nedostajalo 8 glasova. Interese crnogorske zajedni-

ce i u narednih 4 godine zastupao je Milo Miloško.

Nakon izbora CP je bila spremna da, shodno sa mogućnostima, zajedno sa ostalim političkim subjektima doprine se da se u Lovčencu, Feketiću i Malom Idošu stvori politički i društveni ambijent koji će omogućiti kvalitetniji život svih njihovih građana. Po ustaljenom demokratskom pravilu politički predstavnici nacionalnih manjina participiraju u vlasti iz prostog razloga što na taj način mogu ostvariti najbolje rezultate za svoje nacionalne zajednice. Sa druge strane njihovom participacijom, vlast jača svoj legitimitet i demokratski kapacitet pred širom zajednicom. Međutim, vladajuća većina u opštini Mali Idoš je formirana bez učešća i konsultacija sa CP. Srpska napredna stranka (SNS) kao najača partija i pobjednik izbora nije pokazala interesovanje ni za kurtoazni razgovor sa CP. To se događa prvi put od 2004 godine, od kada crnogorska zajednica ima odbornike koji zastupaju njene interese u opštini Mali Idoš. Listu SNS, koja je osvojila najviše mandata, predvodio je povjerenik SNS za opštinu Mali Idoš Zoran Martinović iz Feketića, koji je na taj način jasno pokazao odnos prema crnogorskoj zajednici. Taj nedemokratski politički potez bio je najava sve težih i težih vremena za Crnogorce u opštini Mali Idoš i njihove napore za očuvanje nacionalnog, kulturnog i jezičkog identiteta.

Ta teška vremena su nastupila nakon izglasavanja crnogorskog Zakona o slobodi vjeroispovijesti i neviđene negativne medijske kampanje u Srbiji usmjerene protiv Crne Gore i crnogorskog kulturnog, duhovnog, jezičkog, nacionalnog i državnog identiteta. Opština Mali Idoš je na talasu takve atmosfere ukinula, pa nakon 6 mjeseci odrijedila ponižavajući iznos za su-

finansiranje *Princeze Ksenije* jedinog dječijeg Crnogorskog kulturno prosvjetnog društva u Srbiji i tako dovela u pitanje opstanak i funkcionisanje jedinog Crnogorskog kulturnog centra u Srbiji.

Lokalni izbori u Opštini Mali Idoš 2020. godine

Prvi put od svog osnivanja Crnogorska partija nije izašla samostalno na lokalnim izborima u Malom Idošu, već u sastavu koalicije Vojvođanski front, prateći na taj način izborni nastup CP na pokrajinskim izborima. Iako je osvojila broj glasova koji bi joj omogućio ulazak u lokalni parlament da je na izborima nastupila kao manjinska partija, Crnogorska partija nije ušla u Skupštinu opštine jer je nastupila u sklopu koalicije sa građanskim strankama koja za 7 glasova nije prešla cenzus.

Zaključak

Nacionalno političko organizovanje i djelovanje Crnogoraca u opštini Mali Idoš doprinijelo je boljem položaju crnogorske zajednice stvaranjem temeljnih uslova za njen opstanak u identitetskom smislu. Uvođenje crnogorskog jezika u službenu upotrebu, postavljanje bisti Petru II Petroviću Njegošu i kralju Nikoli I Petroviću, dobijanje ekskluzivnog prostora za Crnogorski kulturni centar i njegovo opremanje samo su neki od uspjeha Crnogorske partije. Opština Mali Idoš, prije svega varošica Lovćenac, su prepoznati u javnom kontekstu kao mjesto sa izraženim osećajem za očuvanje crnogorskog nacionalnog identiteta i mjesto koje odiše ljubavlju i odanošću prema svojoj postojbini Crnoj Gori. Značajan doprinos tome doprinijelo je i političko organizovanje građana kroz svoju nacionalnu partiju.